

NAFTA

ORGAN KRAJOWEGO TOWARZYSTWA NAFTOWEGO

wychodzi 2 razy na miesiąc 10-ego i 25-ego

Prenumerata wynosi rocznie 16 koron.

Członkowie „Krajowego Towarzystwa Naftowego“ otrzymują „Naftę“ bezpłatnie.

Adres Redakcy i Administracyi: Lwów, ul. Kraszewskiego l. 1, biuro Krajowego Towarzystwa naftowego.

Treść zeszytu 2.

Sprawozdanie z działalności Kraj. Tow. naftowego za rok 1907. — Dezorganizacya naszego przemysłu. — Posiedzenie Wydziału Krajowego Towarzystwa naftowego. — Kronika finansowo-handlowa. — Stan kopalń naftowych w Tustanowicach. — Z krajów naftowych. — Kronika.

Sprawozdanie

z działalności Krajowego Towarzystwa naft.
za rok 1907.
(Dokończenie).

Sprawy podatkowe.

Niemniejszą uwagę Towarzystwo nasze poświęciło w roku sprawozdawczym wogóle sprawom podatkowym przemysłu naftowego. Pod względem podatkowym, ściślej mówiąc pod względem stosowania norm podatkowych przemysł nasz jest bardzo upośledzony; przemysł nasz jest tak odrębny od innych gałęzi przemysłu, iż najwięcej cierpi na ogólnikowych przepisach o podatku zarobkowym i osobistodochodowym i na stosowaniu tych przepisów bez uwzględnienia właściwości naszego przemysłu. W osobnym obszernym memoriale zwróciliśmy na to uwagę Sejmowi w roku sprawozdawczym. Memoriał nasz uzyskał wielkie uznanie ludzi fachowych i Sejm na podstawie naszego memoriału uchwalił następujące rezolucyje:

I. Żądanie zmiany ustawy państwowej o wymiarze podatku zarobkowego i osobistodochodowego dla przemysłu naftowego w tym kierunku, aby

a) obowiązek płacenia podatku zarobkowego rozpoczął się dopiero z chwilą kiedy kopalnia staje się produkcyjną;

b) wymiar podatku zarobkowego dla przemysłu górniczego, a w szczególności naftowego, ma obejmować tylko ten okres czasu, w którym ropa istotnie jest wydobywana;

c) władza obowiązana jest podać opodatkowanemu w całej osnowie opinię znawcy;

d) wymiar podatku osobistodochodowego następuje według wyniku poprzedniego roku kalendarzowego z uwzględnieniem jak najkrótszej (dwuletniej) amortyzacyi wkładu.

II. Wezwanie do rządu, aby

władze podatkowe w zastosowaniu do przemysłu naftowego uwzględniały wszelkie wyjątkowe właściwości tego przemysłu w szczególności te przerwy, które chwilowo powstają wskutek czy to zagwoźdżenia szybu, czy zaniesienia wydobywania nie opłacającej się dla eksploatacyi ilości ropy i wiercenia do głębszego horyzontu.

Oprócz tego Sejm uchwalił na podstawie naszego memoriału wnioszek następującej treści;

III. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby zbadał sprawę wymiaru opłat z tytułu datków konkurencyjnych przez przedsiębiorstwa, tylko czasowo w gminie operujące i przedłożył w tej mierze odpowiednie wnioski, uwzględniające ile możności żądania Kraj. Towarzystwa naftowego.

(Towarzystwo nasze żądało, aby przedsiębiorstwa naftowe były obowiązane przyczyniać się do kosztów budowy kościołów, szkół i tp. w pewnej tylko, ustawowo oznaczonej części i dopiero ta część była rozdzielona między pojedyncze przedsiębiorstwa w gminie istniejące, w stosunku do płaconych przez nie podatków zarobkowych).

Sprawom podatkowym i w dalszym ciągu poświęcić zamierzamy bardzo wiele uwagi. Towarzystwo nasze opracowało już przedwstępną umowę z Towarzystwem prawnej ochrony podatników w tym celu, by wszystkie sprawy podatkowe firm należących do Tow., wymiary podatków i rekursy załatwiane były przez Towarzystwo prawnej ochrony podatników pod naszym dozorem, i przy udzielaniu przez nas informacji.

Tutaj należą także i starania naszego Towarzystwa o przeprowadzenie do komisji szacunkowych przedstawicieli przemysłu naftowego. Pod tym względem jednak rezultat nie zawsze jest zadowalniający z powodu, iż przemysłowcy naftowi nie zawsze korzystają ze swego prawa głosowania.

W najważniejszej dla przemysłu naftowego komisji podatku zarobkowego dla I. klasy mamy swoich zastępców w osobie pp. Perutza Karola, Mikuckiego i dra Steczkowskiego, natomiast nie mamy zastępców w II. klasie. W komisji szacunkowej we Lwowie dla podatku osobisto-dochodowego mieliśmy do niedawna 2 zastępców, obecnie jednego tylko.

Przechodząc do innych spraw w roku sprawozdawczym, w których Towarzystwo nasze dało inicjatywę, musimy wspomnieć o udziale oficjalnym naszego przemysłu na kongresie międzynarodowym naftowym w Bukareszcie.

Kongres naftowy w Bukareszcie był trzecim kongresem międzynarodowym, lecz dopiero po raz pierwszy, dzięki naszym staraniom i staraniom Związku techników wiertniczych w Borysławiu udział przemysłowców i przemysłu naftowego galicyjskiego w tym kongresie był należyście zorganizowany. Od rządu i Wydziału krajowego uzyskaliśmy 12.000 koron subwencji na udział w kongresie i wystawie. Galicya na kongresie miała swoich

oficjalnych przedstawicieli, cały szereg odczytów został wygłoszony przez naszych przedstawicieli, a na wystawie naftowej urządziliśmy specjalny dział galicyjski.

Oto spis odczytów wygłoszonych podczas kongresu przez naszych ziomków.

Prof. Załoziecki: „O własnościach optycznych ropy w odniesieniu do teorii jej pochodzenia“. Dr. Bartoszewicz: „Położenie ekonomiczne przemysłu naftowego w Galicyi“. Prof. Grzybowski: „Dodatek do teorii pochodzenia ropy, oparty na ostatnich badaniach w Borysławiu“. Inż. Gawroński: „O najnowszych poglądach na geologię Podkarpacia i drugorzędne złoża ropy“. Włodarczyk: „O wierceniu linowem“. Szczepanowski: „O taranie Wolskiego“. Dr. Gruszkiewicz: „O magazynowaniu i tłoczeniu ropy w Borysławiu“.

Wystawa nasza obejmowała następujące przedmioty: Mapa geologiczna Galicyi (inż. Gawroński), tabela produkcji ropy w Galicyi za lat 20, tabela eksportu produktów naftowych, (Krajowe Towarzystwo naftowe), tabela graficzna rozbioru 22 gatunków ropy galic., (Załoziecki, Klarfeld), mapa katastralna Borysławia i Tustanowic, (Ostrowski i Cudek), mapa Schodnicy i profile (Wacław Dąbrowski), okazy wosku ziemnego i profile kopalń (Gal. Bank. kred.), fotografie kopalń wosku (Tow. ake. „Borysław“), zbiór próbek wosku ziemnego (Babica), produkty naftowe rafinerii W. Stawiarski i Ska, wazelina rafinerii br. Brunickiej, narzędzia wiertnicze, model rygu, produkty naftowe (Karpackie Towarz.) tłoki (Mikucki, Żubr, Krynicki) węgiel odbarwiający (Ostrejko). Związek techników wystawił: model taranu Wolskiego, model i rysunki rygu Włodarczyka i żórawia Mikuckiego, model i rysunki aparatu dra Gruszkiewicza, profile szybów w Borysławiu i Tustanowicach, fotografie szybów, instalacyj i tłoczni Towarzystwa transportowego etc. etc.

Podczas samego kongresu delegacja nasza odbywała częste narady, by występować zawsze jednolicie, jako narodowość polska, uzyskaliśmy odpowiednie zastępstwo w prezydium kongresu, z grona naszego wybrano 8 wiceprezesów sekcji i 2 sekretarzy, a wresz-

cie olbrzymią większością głosów kongres na ostatnim posiedzeniu uchwalił wybrać Galicję, jako miejsce przyszłego IV. kongresu naftowego międzynarodowego w roku 1910.

Z tego tytułu czeka nasze Towarzystwo olbrzymia praca organizacyjna, która wymagać będzie specjalnych funduszy i do której bardzo gorliwie już w tym roku będziemy musieli przystąpić.

Sprawy
cłowe.

W roku sprawozdawczym parokrotnie wskutek zabiegów niektórych firm inportujących smary i oleje z Ameryki o niższą cenę, interwenjowaliśmy przez Izbę handlową lwowską w ministerstwie, aby nie zniżono cen na produkty, jak wazelinę, olej cylindrowy, które i nasze rafinerie wyrabiają.

Sprawy
woskowe.

Również zaprotestowaliśmy przeciwko przywozowi bez cła surogatów woskowych, jak wosk Carnauba i inne, co by mogło niekorzystnie wpłynąć na cenę i produkcję wosku ziemnego.

Uгода z
Węgrami

Tutaj zauważyć też musimy, że w ugodzie zawartej w tym roku z Węgrami na lat 10 interesy naszego przemysłu zostały należycie ochronione na dotychczasowych warunkach nie dopuszczających importu ropy obcej z wyjątkiem 190.000 ct. m. ropy rumuńskiej za niższymi cenami.

Telefon i
poczta w Bo-
ryślawniu.

Dzięki naszym staraniom, od marca roku sprawozdawczego funkcjonuje telefon między Lwowem a Boryslawem, który oddaje bardzo wielkie usługi naszemu przemysłowi. Przed paru miesiącami zwróciliśmy się do ministerstwa handlu z prośbą o niższą taksę telefoniczną między Lwowem a Boryslawem, która w porównaniu z taksą telefoniczną za rozmowę z Wiedniem lub Krakowem jest zbyt wysoka, lecz dotąd ministerstwo nie dało jeszcze przychylniej odpowiedzi.

Rozpoczęliśmy również starania wspólnie z posłem naszym radcą Żarańskim o eraryzację urzędu pocztowego w Boryslawiu, uzyskaliśmy już pod tym względem przychylną opinię ministerstwa handlu. Spodziewamy się, że przełamiemy opór ministerstwa skarbu, które nie chce eraryzować urzędów pocztowych ze względu na połączone z tem wydatki, na razie uzyskaliśmy przynajmniej pomnożenie personelu pocztowego w Boryslawiu.

Nasze starania o pociąg pospieszny między Lwowem a Boryslawem o tyle posuwały się naprzód, że wreszcie ministerstwo kolejowe w plan rozkładu jazdy od 1-go maja w obecnym roku wstawiło nowy pociąg między Lwowem a Boryslawem, który będzie miał połączenie do nocnego pospiesznego pociągu do Wiednia i z powrotem.

Publikacja
Towa-
rzystwa.

Osobna wzmianka w sprawozdaniu naszym należy się naszym publikacyom. Czasopismo nasze „Nafta“ w języku polskim zostało od lipca roku sprawozdawczego rozszerzone dzięki wydawanemu przez Związek techników wiertniczy w Boryslawiu pisma „Przegląd techniczny“, które we formie dodatku stanowi z pismem naszym jedną całość i uzupełnia je pod względem technicznym. Artykuły pisma naszego bywają w pismach codziennych często przedrukowywane i zaznajamiają ogół ze sprawami naszego przemysłu. W ostatnich czasach sprawami przemysłu naftowego zaczęło się interesować pismo wydawane we Wiedniu p. t. „Polnische Post“, które rozchodzi się w znacznej ilości egzemplarzy w sferach ministeryalnych. Z tego powodu zawiązaliśmy z pismem tem ściślejsze stosunki i dozwoliliśmy też na przedruk naszych artykułów.

Przed kongresem w Bukareszcie wydaliśmy osobny kongresowy numer niemieckiego czasopisma „Nafta“, który był bezpłatnie rozdawany na miejscu w Bukareszcie członkom kongresu.

„Nafta“ w języku polskim drukuje się w 450 egzemplarzach, w niemieckim języku w 400 egzemplarzach. W roku obecnym zamierzamy udoskonalić jeszcze nasze pismo pod względem treści przez pozyskanie liczniejszych współpracowników i przez obszerniejsze informacye o ruchu wiertniczym w różnych ogniskach kopalnianych. „Nafta“ w języku niemieckim będzie oddawać nam obecnie wielkie usługi w sprawie przygotowań do międzynarodowego kongresu naftowego.

W roku sprawozdawczym, jak co roku, wydaliśmy tabele statystyczne w języku polskim i niemieckim, ilustrujące rozwój naszego przemysłu kopalniczego, rafineryjnego i przemysłu woskowego.

Informacje. Towarzystwo nasze jest także zarazem źródłem wszelkich informacji o przemyśle naftowym. Izby handlowe, konsulaty, kolej, rozmaite instytucje i osoby prywatne udają się do nas w ważniejszych sprawach o informacje, opinie i potwierdzenia, pod tym względem agendy naszego Towarzystwa rosną.

Ta część pracy naszego Towarzystwa na zewnątrz niewidoczna absorbuje sporo czasu, jednakowoż poświęcamy jej chętnie czas, bo w ten sposób prostujemy często fałszywe pogłoski i nieprawdziwe wiadomości o naszym przemyśle.

Musimy wspomnieć jeszcze w naszym sprawozdaniu o towarzystwach i związkach, z którymi utrzymujemy ściślejsze stosunki. Przedewszystkiem z prawdziwym zadowoleniem stwierdzić musimy stały rozwój towarzystwa „Związku techników wiertniczych“, którego członkowie są członkami naszego towarzystwa i z którym to towarzystwem przez wspólne wydawanie czasopisma „Nafta“ i inne prace jesteśmy w ciągłym kontakcie, również z Centralnym Związkiem fabrycznym, do którego należymy, wymieniamy często korespondencye i porozumiewamy się w sprawach ogólnych przemysłu.

W końcu naszego sprawozdania musimy nadmienić, że w roku sprawozdawczym przemysł nasz uzyskał swego reprezentanta w Radzie Państwa w osobie pana radcy górniczego Jana Zarańskiego. Dzięki energicznej akcji komitetu borysławskiego, na czele którego stał członek naszego Wydziału Franciszek hr. Zamoyski i dzięki poparciu przez nas kandydatury pana radcy w Radzie Narodowej, udało się nam z okręgu drohobyckiego przeprowadzić wybór naszego reprezentanta.

Obecnie dzięki temu wyborowi mamy wielce ułatwione zadanie we Wiedniu w przeprowadzaniu naszych postulatów w Kole Polskiem i w ministerstwach.

Przy wyborach do Sejmu krajowego, które w tym roku prawdopodobnie będą przeprowadzone dwukrotnie na podstawie obecnej i mającej się uchwalić reformy wyborczej, przemysł naftowy postawi także swoich kandydatów w niektórych okręgach i będzie się starali o ich przeprowadzenie.

Członków nasze towarzystwo liczy 265 (245 w r. 1906); w tej liczbie 9 członków honorowych, 51 firm, 111 przemysłowców naftowych i 94 członków ze Związku techników wiertniczych.

Sprawozdanie kasowe za rok 1907 przedstawia się następująco:

I. Dochody.

	Prelimin.	Wpłynęło
Saldo z roku 1906	404·74	404·74
Wpisowe	—·—	70·—
Wkładki a K. 50	2000·—	2350·—
„ a K. 25	1500·—	1312·50
Zaległ. z r. 1906	1500·—	947·50
Związek techn. wiert.	1000·—	841·60
Subw. Wydz. krajow.	1000·—	1000·—
Dodatki produke. przez		
Petroleę	8000·—	4000·—
i od innych firm	4500·—	6083·41
Nadzwyczajne	—·—	281·84
Procenta	—·—	14·47
Razem	19904·74	17306·06

II. Rozchody.

	Prelimin.	Wydano
Pensya sekretarza	6000·—	6000·—
„ urzędnika	1200·—	1200·—
Płaca woźnego	650·—	640·—
Koszty podróży	2500·—	2500·—
Czynsz za lokal	1600·—	1600·—
Opał i światło	250·—	469·27
Zakupno inwentarza	700·—	745·80
Wydatki kancelaryjne (portorya, stemple, ruki etc.	700·—	760·—
Prenumerata pism	300·—	152·16
Asekuracye	300·—	305·94
Podatki	100·—	127·27
Centralny Związek fabr.	100·—	130·—
Subw. na czasopismo „Nafta“	4500·—	2000·—
Nadzwyczajne	300·—	223·86
Razem	19200·—	16854·30
Do zapłacenja za „Naftę“		2500·—
Razem		19354·30

Ze sprawozdania kasowego wynika, że dochody towarzystwa wynosiły o 2598 K. 67 h.

mniej, niż prelinowano, powstało to z tego powodu, iż po rozwiązaniu Petrolei towarzystwo nasze ze sprzedanej przez komitet Petrolei ropy uzyskało tylko 4.000 K. zamiast 8.000 K., stąd też rok 1907 zamiast nadwyżki musieliśmy zamknąć deficytem 2.048 K. i 24 h.; mianowicie nie została jeszcze pokryta pretensya czasopisma „Nafta“ w kwocie 2.500 K. Rozchody naszego towarzystwa trzymały się ściśle w ramach preliminarza, przekroczywszy budżet o 154 K. i 30 h. z powodu większych wydatków kancelaryjnych, zakupna inwentarza, podatków większych i powiększonej o 30% wkładki dla Centralnego Związku fabrycznego.

Dezorganizacya naszego przemysłu.

Przemysł nasz od kilku miesięcy pracuje bez zaprzeczenia z poważnym deficytem; ciężko wydobyty produkt z kilometrowej przeszło głębokości podziemnej rzuca się na targ po cenie, po jakiej jeszcze dotychczas nie był sprzedawany w żadnym z krajów naftowych; praca przedsiębiorców naftowych, ryzyko nowych ciągle wkładów nie znajduje opromentowania. Stan taki nie da się usprawiedliwić zupełnie ogólnem położeniem na targu naftowym; na targu europejskim cena produktów naftowych utrzymuje się stale na poziomie stosunkowo wysokim; nafta rafinowana w Niemczech dochodzi do ceny 20 marek za 100 kilo, gdy przed rokiem jeszcze miała cenę 17—18 marek; benzyna w cenie spadła cokolwiek, lecz nieznacznie, cena olejów, które znajdują coraz większe rozpowszechnienie przy fabrykacji karburowanego gazu wodnego tak w Niemczech, jak we Włoszech, Szwajcaryi i Belgii, ustaliła się na 4—5 koron loco nasze fabryki; popyt na parafinę wzrasta; mimo to surowy produkt, ale tylko nasz surowy produkt naftowy ma cenę 1½ korony.

Niezawodnie więc przyczyny tej niskiej ceny surowego produktu u nas należy szukać tylko i wyłącznie w stosunkach wewnętrznych naszego przemysłu. Nadprodukcya — ten magiczny wyraz, — który zazwyczaj tłómaczy wszelkie wewnętrzne prze-

silenia przemysłowe, w naszym przemyśle powinna stracić i straciła prawo wyłączności na tłómaczenie wszelkich niedomagań; nadprodukcya może trwać parę — kilka miesięcy — rok, lecz nie może być chroniczną, tak, jak u nas; chronicznem jest u nas co innego, chroniczną jest ciągła dezorganizacya przemysłu, a nie nadprodukcya.

Dezorganizacya przemysłu istnieje u nas wtedy, kiedy oficjalnie przemysł jest zorganizowany, bo cała falanga „outsiderów“ podkupuje wtedy organizacyę; jeszcze większa dezorganizacya panuje naturalnie po rozbieciu organizacyi i wtedy jak zbawienia oczekuje się spadku produkeyi, by cena poszła w górę; tylko każdy producent oczekuje, że produkcya spadnie u jego sąsiada, lub, by jakimś cudem ogólna produkcya zmalała, ale aby jego produkcya wzmogła się.

W czasie takich oczekiwań nie się prawie nie robi, by uregulować zbyt ropy, gdy tymczasem jedynie uregulowanie zbytu ropy może wpłynąć i przyczynić się do podniesienia ceny. Wahania się w produkeyi ropnej zachodzą także i w innych krajach naftowych, nie wyłącznie u nas, ale nie powodują takich gwałtownych skoków w cenach ropy, jak u nas, tłómaczy się to tem, że gros produkeyi ropnej na Kaukazie, w Ameryce, w Rumunii skoncentrowaną jest w rękach kilku, kilkunastu większych firm, które mają uregulowany zbyt ropy, a w każdym razie nie rzucają jej po byle jakiej cenie na targ. U nas cała masa drobnych producentów rzuca ropę na targ i to nie tylko bieżącą produkeyę, lecz i przyszłą; jeszcze większa falanga pośredników pracuje gorliwie nad wykupywaniem ropy gdzie się da, byle zarobić prowizję paru halerzy od cetnara; większe firmy niespokojne o ulokowanie swojej produkeyi, również po niskich cenach ropę sprzedają. Czy stosunki takie są zdrowe i moralne? Każdy ekonomista łatwo zrozumie, że taki sposób sprzedawania ropy cenę tego produktu będzie ciągle dyskredytował i że trudno będzie wybrnąć z niskiej ceny, chyba że produkcya Tustanowie ustanie kompletnie, lub przynajmniej zredukuje się do połowy.

W przeszłym numerze „Nafty“ rzuci-

liśmy myśl centralnego biura sprzedaży ropy. Zdaniem naszym, założenie takiego biura jedynie może uspokoić i uregulować targ ropny.

Producent, który zgłosi swoje przystąpienie do centralnego biura sprzedaży ropy, będzie miał do czynienia z jednym agentem do sprzedaży ropy, mianowicie tylko z centralnym biurem; rafinerie szczególnie solidniejsze również będą wolały zakupywać ropę w biurze reprezentującym poważniejsze firmy, które dają gwarancję dostawy zakupionej ropy. Falanga agentów, polująca tylko na zyski z pośrednictwa, będzie musiała zniknąć; ustaną też wtedy ciągle alarmujące wiadomości, że sprzedano tyle a tyle wagonów ropy po niskiej cenie, co zaraz wpływa na sprzedaż po tej samej cenie i dalszych partyj ropy.

Kupiec, w danym wypadku centralne biuro sprzedaży ropy, które będzie dysponować większą ilością ropy (40—50% produkcji), będzie w stanie stopniowo podnosić cenę ropy, będzie w stanie wyzyskać sprzyjające konjunktury przy sprzedażach większych partyj i targ ropny zacznie się powoli ustalać.

Jedynie przez utworzenie centralnego biura sprzedaży ropy będzie można na większą skalę rozwinąć akcyę opałową ropą nie tylko u nas w kraju, lecz i w niektórych zakładach przemysłowych węgierskich, jedynie wtedy można będzie robić umowy na dostawę ropy opałowej na dłuższy okres czasu.

Pozostaje jeszcze kwestya, czy utworzenie takiego centralnego biura sprzedaży ropy jest rzeczą tak skomplikowaną, że wykonanie tej myśli w naszych warunkach połączone jest z wielkimi trudnościami.

Nam się wydaje, że wystarczy dobra wola kilku większych i poważniejszych firm krajowych, które sobie powiedzą, że od dnia dzisiejszego dla uzdrowienia rynku ropnego będą sprzedawać ropę tylko przez wspólne biuro sprzedaży; ludzie odpowiednio tkwalifikowani dla prowadzenia biura takiego w naszym przemyśle naftowym istnieją; trzeba tylko raz taką rzecz postanowić. Z wykonaniem tego projektu nie należy czekać aż do wybudowania zbiorników krajowych; zbiorniki

krajowe tylko utrwalą i dadzą podstawę do silniejszej jeszcze łączności krajowych producentów i jednocześnie dadzą możność prowadzenia już pewnej polityki handlowej przez magazynowanie zapasów ropy. Dzisiaj w każdym razie byłoby już bardzo wskazaniem porozumienie się producentów co do wspólnej sprzedaży ropy, by nie marnować niepotrzebnie jej po tak niskich cenach. Dziwić się należy, że rzecz tak prosta, jak centralne biuro sprzedaży ropy, któreby za prowizję, jaką bierze dzisiaj każdy agent, ułatwiło producentowi sprzedaż ropy, a nawet załatwiałoby wszystkie połączone z tem manipulacje, nie zostało powołaniem do życia jeszcze przed kilku miesiącami; lecz na dobrą rzecz nigdy nie jest zapóźno.

Dr. St. Bartoszewicz.

Posiedzenie

Wydziału Krajowego Towarzystwa naftowego
z dnia 12. stycznia 1903.

Porządek dzienny:

1. Wylosowanie 4 członków Wydziału.
2. Roczne sprawozdanie z działalności Towarzystwa.
3. Oznaczenie terminu Walnego zgromadzenia.
4. Sprawa umowy z Towarzystwem prawnej ochrony podatników.
5. Sprawa wyborów do Sejmu.
6. Wnioski i interpelacje.

Obecni: prezes Gorayski, członkowie Wydziału: Bielski, Długosz, Gąsiorowski, Kiesler, Lewakowski, Mac Garvey, Pierściński, hr. Zamoyski, Żukowski, redaktor prof. Załoziecki i sekretarz dr. Bartoszewicz.

W myśl § 15 statutu wylosowano na r. 1908 4 członków Wydziału, a mianowicie: pp. Gąsiorowskiego, Lewakowskiego, wiceprezesa dr. Steczkowskiego i Włodarczyka.

Sekretarz dr. Bartoszewicz przedłożył członkom Wydziału drukowane sprawozdanie z działalności Towarzystwa za r. 1907. Zwyczajne zgromadzenie Wydziału uchwalił odbyć dnia 3. lutego w Borysławiu o godzinie pół do 3-ciej po południu w sali Sokoła.

Sekretarz odczytał następnie tekst przedwstępnej umowy z Towarzystwem prawnej ochrony podatników, w myśl której człon-

kowie Krajowego Towarzystwa naftowego będą mogli korzystać z załatwienia spraw podatkowych przez Towarzystwo prawnej ochrony podatników po niższej taksie. Uchwalono, by Krajowe Towarzystwo wysłało odpowiedni okólnik do firm z propozycją aby sprawy podatkowe oddawali do załatwienia Towarzystwu prawnej ochrony podatników.

Przystąpiono do sprawy wyborów do Sejmu:

P. Zukowski oświadcza, iż w sferach naftowych w Borysławiu powstała myśl wysłania kandydatów naftowych do Sejmu z gmin wiejskich powiatu drohobyckiego i gorlickiego.

Wszyscy wydziałowi zgodnie oświadczyli się zatem, by skorzystać z najbliższych wyborów do Sejmu i przeprowadzić wybór kandydatów naftowych z okręgów gmin wiejskich powiatu drohobyckiego (hr. Zamojski) i gorlickiego (p. Długosz), a także uchwalono poprzeć jaknajusilniej przeprowadzenie wyboru na posła prezesa Krajowego Towarzystwa naftowego p. Augusta Gorayskiego.

Kronika finansowo-handlowa.

Towarzystwo „Standard Oil Company” w ostatnich czasach powiększyło eksport nafty do Europy, co świadczy, iż towarzystwo to nie ustaje w swoich usiłowaniach utrzymać w Europie dotychczasowy zbyt na swoją naftę; do pewnego stopnia „Standard” zmuszony jest gorszą naftę zbywać w Europie, gdyż w Ameryce samej istnieją o wiele ostrzejsze przepisy co do punktu zapalności i dobroci nafty, niż w Europie, a ponieważ Ameryka produkuje coraz więcej ropy o jakości gorszej, niż dotychczasowa ropa pensylwańska, więc zmuszona jest naftę z tej gorszej ropy sprzedawać w Europie. Ruch wiertniczy w okręgu Lima w Ameryce osłabł cokolwiek; przypuszczano, iż przesilenie piętne w Ameryce jest tego powodem, lecz faktycznie wpłynęła zima na osłabienie ruchu wiertniczego, a w zachodniej Wirginii niekorzystne rezultaty wiercenia.

Handel naftą w Niemczech jest dosyć ożywiony; nafta jest notowaną w Mannheim amerykańska M. 19'45, austriacka (galicyjska) M. 18'90.

Nafta rafinowana w Austrii w obecnym miesiącu poszła znów w górę o $\frac{1}{2}$ korony na 100 kilo, jest to już czwarte podwyższenie ceny od listopada ubiegłego roku; oficjalnie notują naftę po k. 27 loco Bogumin, lecz faktycznie rafinerie sprzedają taniej; podniesienie cen nafty zostało spowodowane większą konsumpcją w miesiącach zimowych, a trudniejszą dostawą transportów nafty i ropy, do czego przyłączył się jeszcze bierny opór na kolei północnej, wreszcie „Vacuum Oil Company” zaprzestało ciągłej niżki ceny. Niektórzy sądzą, że zgodne podniesienie cen rafinady przez większe rafinerie nafty jest dobrą prognozą możliwości zawiązania na wiosnę kartelu naftowego, lecz sfery miarodajne utrzymują, iż nadzieja na zawiązanie kartelu jest bardzo słaba; na wiosnę w maju ma być już puszczonej w ruch nowa rafineria nafty w Limanowej budowana przez francuskie towarzystwo, co utrudni zawiązanie kartelu.

Ceny benzyny wskutek znacznieszego dowozu do Europy benzyny z Indyj holenderskich spadły dość znacznie, jednakowoż raczej należy spodziewać się ponownego podniesienia się cen benzyny, niż spadku z powodu zwiększającej się ciągle konsumpcji benzyny; w ostatnich czasach, jako konkurent benzyny wystąpił w Niemczech, Francji i Włoszech „benzol”. Ponieważ jednak benzol przy niskiej temperaturze krzepnie, więc może być do automobilów używany tylko w lecie, a oprócz tego wzrost zapotrzebowania benzolu zaraz pociągnie za sobą podniesienie jego ceny i benzyna stanie się znów tańszą od benzolu.

Ropa nasza wykazuje ciągle jeszcze słabą zwyżkę w cenie, jakkolwiek grudniowa produkcja była mniejszą od listopadowej, lecz za to ekspedycja w Borysławiu była słabszą.

Stan kopalń naftowych w Tustanowicach w styczniu 1908 r.

Firma	Nazwa kopalni	Szyb	Data rozpoczęcia	Głębokość l. l. 1908	Dymenzya	Zarzuwano	Produkcya cyst. dzien.	U w a g i	
Lubański & Osiecimski	Litwa	1	23. I. 02	1015	6	1013	—		
		2	30. VIII. 03	1008	5	970	2		
		3	5. II. 06	1046	6	1035	—		
A. hr. Ressegneur, dr. Fränkel	Marya-Teresa	1	1903	1140	5	1140	4		
		2	14. VII. 06	954	7	949	—		
		3	20. IX. 06	943	7	939	—		
Dawid Fanto i Spka	Na Spitzmanie	1	—	—	—	—	—	1, 2 i 4 zastanowione od lat 6 i produkują razem 2 $\frac{1}{2}$ do 3 cystern miesięcznie.	
	"	2	—	—	—	—	—		
	Na Stefanżuku	3	—	1426	4	1404	—		
	Erna	4	—	—	—	—	—		
	Na Spitzmanie	5	9. III. 04	1234	4	1215	1 $\frac{1}{2}$		
	Na Babiczu	6	24. VIII. 07	608	9	605	—		
	Na Terleckim	7	29. VI. 04	800	6	791	—		
	Na Spitzmanie	8	8. IV. 05	1107	5	1097	—		
	Na Rosbergerz	9	14. V. 05	1068	6	1051	—		
	Na Terleckim	10	19. X. 06	656	9	654	—		
Spitzmann, Kamerman & Morgenstern	Tryumf	1	15. I. 05	1089	5	1075	—	Silna prod. gazów	
		2	20. X. 05	926	7	880	—		
		Marta	3	20. II. 06	937	6	870		—
		Aba	1	—	942	5	899		—
Laupenmühlen		1	18. VI. 04	1030	5	994	3 $\frac{1}{2}$		
		2	3. IV. 05	1078	6	1071	1 $\frac{1}{3}$		
		3	27. X. 05	968	6	946	—		
		4	27. VII. 06	939	6	923	2		
		5	15. VII. 06	1168	5	1162	1 $\frac{1}{2}$		
		6	2. I. 07	877	7	875	—		
		7	20. X. 06	1037	6	1028	1 $\frac{1}{2}$		
		8	15. II. 07	942	7	938	—		
		9	11. XI. 07	124	10	122	—		
		10	12. XII. 07	55	12	50	—		
Tow. Naftowo-produkcyjne w Tustanowicach	Sezam	1	2. I. 05	1158	5	1137	—	Wiercone w akordzie przez firmę Wolski, Korsak, Weydlich i Ska.	
		2	17. III. 06	1030	6	1025	—		
		3	4. VI. 06	1009	6	1006	—		
Wolski, Smoluchowski Noe Schander, Ozyasz Schreier i Spka	Noe	1	21. IV. 06	994	6	989	—	j. w.	
Jakób Vacek i Ska	Banknot	1	7. VII. 06	1006	7	957	—	j. w.	
Wolski, Lubański i Ska	Wilno	1	3. II. 06	1051	6	1030	27	j. w.	
		2	23. XI. 07	180	10	164	—		
Juliusz Popiel i Ska	Fortuna	1	11. XI. 07	1132	6	1075	5	j. w.	

Firma	Nazwa kopalni	Szyb	Data rozpoczęcia	Głębokość 1. I. 1908	Dymenzya	Zarzurowano	Produkcya cyst. dzien.	U w a g i
Wolski, Korsak, Weydlich i Ska	Tomasz Kalifornia	1	1. III 07	777	7	772	—	j. w.
		1	18. V. 07	754	7	749	—	j. w.
W. Wolski Ska	Waclaw	1	27. XI. 06	973	7	972	—	j. w.
Dr. Reiter i Ska	Pluto	1	17. VIII. 07	645	7	645	—	j. w.
Gewerkschaft „Hannashal“ zu Gota	Hannashal	1	20. V. 07	740	7	740	—	Zastanowiony d. 21. IX. 07.
Akc. górn. Towarzystwo „Montan“		1	13. II. 04	1140	5	1044	14	
		2	19. II. 07	1001	7	1001	—	
Hr. Dzieduszycki i Ska	Sas	1	20. IX. 05	1061	6	1081	6	
		2	VI. 07	658	7	657	—	
Mertens, Lieberman & Bard	Herman Alojzy Wilhelm	1	9. IV. 06	1122	6	1120	2 ¹ / ₂	Wiercone w akordzie przez firmę Jakob Goldman i Ska
		1	18. I. 07	965	7	935	4	
		1	18. VI. 07	735	9	735	—	
Niemiecko-austr. Tow. naftowe	Roman Wilhelma	1	1. VI. 06	982	6	960	3	Wiercone w akordzie przez Spitzmanów i M. Kamermana.
		1	1. VII. 07	674	9	663	—	
Niemiecko - Galicyjskie Tow. naftowe	Jenny	1	1. V. 06	937	7	901	1/2	
		2	1. XI. 07	304	10	301	—	
Tustanowice Petroleum Lmtd.	Anny	1	7. VII. 07	632	9	630	—	Wiercony w akordzie przez firmę Eysymont-Towarnicki
Akc. Tow. dla przemysłu naftowego	Abazia	1	6. II. 06	612	7	602	—	5, 6 i 7 są już zmontowane lecz nie zaczęte
		2	25. VIII. 06	1028	6	1022	1 ¹ / ₄	
		3	12. I. 07	804	6	801	—	
		5						
		6						
		7						
Bracia Spitzman	Izabela Kordyan	1	1. XII. 05	1153	6	1056	7	
		2	31. XII. 04	962	5	960	1/8	
A. H. Synge (Kornhaber)		1	1904	1058	6	1018	1/4	
		2	1905	946	6	932	3/4	
		3	13. IV. 05	970	7	968	—	
Bohrgesellschaft „Nordstern“	Gwiazda północna	1	12. IV. 07	863	7	859	—	Przedsiębiorstwo wiertn. E. A. Brech.
Mieczysław Longhamps i Spka	Kop. Ślązko szych Leszek	1	1. XI. 07	445	9	444	—	

Firma	Nazwa kopalni	Szyb	Data rozpoczęcia	Głębokość 1. I. 1908	Dymenzya	Zarurowano	Produkcya cyst. dzien.	U w a g i
Vaterkeyen, Angerman & Macher	Mukden	1	1. IV. 05	1099	6	1080	10	
		2	20. VIII. 06	1016	7	1007	2	
	Józef Henryk	1	25. II. 07	814	7	810	—	
		1	4. IV. 06	911	7	900	4-5	
	Bitum	2	15. IX. 07	889	9	890	—	
		1	17. X. 04	970	6	968	—	
2	25. IX. 05	1005	6	1004	1 $\frac{1}{2}$ -2			
Aleks. Dworski, K. Komierowski i Ska	Ewka	1	15. V. 04	984	4	970	8	Przedsiębiorstwo wiertnicze Józef Klejnowski.
Jonas Wagman, dr. Tiegerman i Ska	Flora	1	6. VI. 05	1030	5	1024	1 $\frac{1}{2}$	
H. Mikuli, Z. Russocki i Ska	Hohenstein	1	8. VII. 07	650	7	648	—	
Inż. Felicyan Dembowski		1	15. IV. 07	1010	7	998	5-6	
Ozias Schreier, Noe Schauder i Ska	Agata	1	8. VIII. 04	956	5	932	—	Ruch czasowo wstrzymany.
		2		932	6	894		

(Biuro techniczne „Universum“). (C. d. n.)

Z krajów naftowych.

Rumunia.

Komitet zajmujący się publikacją prac III międzynarodowego kongresu naftowego, odbył niedawno w ministerstwie domen posiedzenie, na którym rozdzielił poszczególne prace w sposób następujący: Redakcję części geologicznej objął pan Murgoci, częścią ogólną zajmie się p. Osiceano i opracuje wspólnie z p. Poenescu-Kertsch kwestyę transportową; chemiczne prace objął p. Ganè, zaś redakcję prac dotyczących nafty i jej pochodnych p. Tanasesco. Oczekują publikacji sprawozdania kongresowego z początkiem lata.

Dnia 30 grudnia z. r. spalił się szyb Nr. 15 towarz. „Internationale“ w Gura Ocniei. Ogień szerzył się z nadzwyczajną szybkością i padły ofiarą pożaru prócz samego szybu, także i dwa wielkie rezerwoary z ropą. W płomieniach stracili życie 3 robotnicy, a czterech doznało silnych obrażeń. Szkoda wyrządzona jest bardzo wielką; jako przyczynę pożaru podają uszkodzenie przewodu elektrycznego.

Produkcya ropy w listopadzie spadła bardzo znacznie i wynosiła zaledwie 9.000 wagonów.

Rosya.

Produkcya ropy na półwyspie apszerońskim spadła w miesiącu listopadzie u. r. nieznacznie i wynosiła przeszło 39 mil. pudów. Na giełdzie bakińskiej notowano następujące ceny, za pud: ropa lekka kop. 247 do 248, ciężka 245 kop.; mazut 25 kop., nafta 34 kop.

Już w N-rze 24 z u. r. donosiliśmy o odwierceniu nadzwyczajnie wydajnego szybu w Surachanach; obecnie produkcya tego szybu ustaliła się na 180 wagonów ropy dziennie. Wrew opinii geologów, którzy twierdzą, iż pokłady ropne Balańsko-Sabunckie tworzą bardzo ostrą antyklinalę, której wierzchołek leży koło Balachan, i tylko wokół wierzchołka wiercenia mogą się rentować — okazało się obecnie, iż pokłady ropne rozciągają się daleko szerzej. Odwiercenie tego szybu podziało bardzo dodatnio na ożywienie ruchu wiertniczego w tych stronach. Na półwyspach Kercz i Taman nad Morzem Czarnem, gdzie dotychczas prawie nie wiercono za ropą — zamierza obecnie tow. „Internationale Bohrgesellschaft Erkelenz“ rozwinąć ożywioną czynność wiertniczą.

Konsulat austriacki w Rostowie ogłasza sprawozdanie produkcy ropy w Groźnem w r. 1906. Bardzo ujemnie na produkcję oddziaływały strajki

robotników, w szczególności rozruchy w lipcu r. 1906, kiedy znaczna ilość szybów została zniszczona. Skutkiem tego było iż produkcja spadła o 2,704.000 pudów i wynosiła tylko 39,562 895 pudów. Ilość szybów wzrosła o 29. W eksploatacji było 168 szybów, we wierceniu 94. W r. 1907 produkcja ponownie nieco się obniżyła. Produkcję Groźnego zużywają w pierwszym rzędzie kolej władzykaukazka i rafinerie w Noworosyjsku i tylko nieznaczna część ropy groźnieńskiej pojawia się na rynku. Produkty rafinowane t. j. naftę i benzynę w znacznej części eksportują zagranicę do Niemiec i Francji, podczas, gdy wewnątrz kraju małe ilości tylko znajdują odbyt, z powodu wysokich cen.

Ameryka.

United Staates Geological Survey, ogłasza statystykę produkcji gazu ziemnego w Stanach Zjednocz. w r. sprawozdawczym 383.842,562.000 stóp sześciennych (mierzone pod ciśnieniem atmosferycznym). Sprawozdanie zauważa, iż cyfra ta nie jest zupełnie dokładną, gdyż po raz pierwszy podjęto w roku tym próbę oznaczenia produkcji ilościowo, nie zaś jak dotąd w wartości pieniężnej, i wiele mniejszych producentów podało także tylko wartość sprzedanego przez nich gazu. Wartość produkcji gazu wynosiła 46,872,932 dolarów i wzrosła w porównaniu z r. poprzednim o 12.8 procent. Wzrost ten przypisać należy ożywieniu się ruchu wiertniczego w Kansas i Oklahoma, a bardziej jeszcze w Virginii zachodniej i Ohio. Od szeregu lat produkowały Stany Pensylwania, Viginia zachodnia i Ohio, jak również w ostatnim czasie Kansas, Oklahoma i Indian Territory więcej gazu ziemnego, aniżeli wynosiło ich zapotrzebowanie. W roku sprawozdawczym spotrzebowala Pensylwania więcej, aniżeli wyprodukowała, a nadwyżki tej dostarczył Stan Virginia. Budowa sieci rurociągów z natury rzeczy bardzo dodatnio wpłynęła na przemysł. Transport gazu rurociągami wiele jest tańszy, aniżeli przewóz węgla, tak, iż gaz na znacznie większe odległości może skutecznie konkurować z węglem. Wprawdzie cena węgla jest niższą, aniżeli cena gazu ziemnego, lecz gaz posiada większą wartość kaloryczną i przedstawia znaczną oszczędność na kosztach robocizny.

KRONIKA.

Zbiorniki krajowe. Jak się dowiadujemy, w nitowaniu są już dwa zbiorniki krajowe; jeden nituje Sanok, drugi Witkowiec, blachę na trzeci rezerwoar zwożą już; fundamenty są gotowe pod 6 rezerwoarów.

Zgromadzenie przedwyborcze w Borysławiu. 14. b. m. odbyło się w Borysławiu w sali Sokola pierwsze przedwyborcze zgromadzenie sejm-

owe; w sali zebrano około 100 osób: przedstawiciele przemysłowców, kierowników, sfer robotniczych i spora garstka izraelitów miejscowych. Zgromadzenie zagaił dyrektor Żukowski wskazując na to, iż dla przemysłu naftowego bardzo ważnym jest wysłać swoich przedstawicieli do Sejmu i wezwał zebranych do zgłoszenia kandydatów. Inżynier Setkowiec zgłosił kandydaturę Franciszka hr. Zamoyskiego z gmin wiejskich powiatu drohobyckiego, co zgromadzenie przyjęło oklaskami. Hr. Zamoyski podziękował za zaufanie do swojej osoby, które ceni bardzo wysoko i cenić będzie, choćby nawet nie został wybrany. Jako przemysłowiec i człowiek postępu, do partii konserwatywnej w Sejmie nie wstąpi w razie wyboru, nie wstąpi też do żadnej frakcyi demokratycznej, wogóle nie będzie się zajmował polityką, lecz pracą ekonomiczną, będzie bronić stanu posiadania polskiego w wschodniej Galicyi; przyszły Sejm musi się zająć reformą ustawy wyborczej; kandydat jest zwolennikiem jaknajszerszej reformy wyborczej. Nastąpiły interpelacje do kandydata. Inż. Szczepanowski zapytywał o ściślejsze określenie, za jaką reformą wyborczą jest kandydat Pan Spitzman interpeluje w kwestyi żydowskiej: pan Komorowski w kwestyi oświaty; przedstawiciel robotników Sziffler w sprawie sądów przemysłowych i rozszerzenia prawa wyborczego do rad gminnych; dr. Bartoszewicz apelował do zgromadzenia o przeprowadzenie kandydata naftowego i wskazał na cały szereg spraw ekonomicznych naftowych, które Sejm musi przeprowadzić; hrabiego Zamoyskiego popiera także i Krajowe Tow. naftowe. Hr. Zamoyski odpowiedział na wszystkie interpelacje ku zadowoleniu interpelantów; oświadczył się więc za powszechnem, równem, bezpośredniem i tajnem głosowaniem do Sejmu, za reformą ustroju gminnego, za popieraniem żydów-Polaków, lecz zwalczaniem syonistów i za jaknajwiększym budżetem na oświatę. Zgromadzenie uchwaliło jednogłośnie kandydaturę hr. Zamoyskiego w powiecie gorlickim z gmin wiejskich popierać.

Rozszerzenie dworca kolejowego w Borysławiu. Ciągłe narzekania na słabą i utrudnioną ekspedycję ropy w Borysławiu w miesiącach zimowych i petycje o rozszerzenie dworca, poruszanie tej sprawy w prasie, nawet w dziennikach niemieckich (osobny artykuł w dzienniku „Die Zeit“), zmusiły wreszcie zarząd kolei do przystąpienia do prac nad rozszerzeniem dworca w Borysławiu; dodano dwa nowe tory na stacyi a jeszcze dwa są w robocie, ponadto, jak dowiedzieliśmy się na miejscu w Borysławiu, projektowanem jest przedłużenie jednego toru aż do rampy kolejowej w stronę Drohobycza, tak, aby ruch pociągów osobowych odbywał się zupełnie bez przeszkody. Zdaniem naszym wszakże, są to ciągle sztuczki tylko, a nie należyte rozszerzenie dworca; system oszczędnościowy austriacki, ciągła obawa, aby

czasami zawiele nie zrobiono, przynosi ogromną szkodę naszemu przemysłowi; dość powiedzieć, że z wielkim tylko trudem w styczniu zdołał zarząd stacyjny wyeksportować 60.000 ton ropy, gdy normalnie należy eksportować 80—90.000 ton.

Zmiana firmy. Rafinerię nafty L. & W. Neusteina w Stryju zakupiła firma M. H. Reich i Ska, która zamierza przedsiębiorstwo znacznie rozszerzyć.

Walne Zgromadzenie Krajowego Towarzystwa naftowego odbędzie się w poniedziałek dnia 3. lutego o godzinie 2:30 popołudniu w Borysławiu w sali Sokola.

Porządek dzienny:

1. Odczytanie protokołu z ostatniego Walnego Zgromadzenia.

2. Sprawozdanie z działalności Towarzystwa za r. 1907.

3. Sprawozdanie komisji rewizyjnej.

4. Udzielenie Wydziałowi i sekretaryatowi Towarzystwa absolutorium z rachunków za r. 1907.

5. Uchwalenie budżetu na rok 1908.

6. Wybór:

a) I wiceprezesa Towarzystwa w miejsce wylosowanego dra Steczkowskiego.

b) 3 członków Wydziału w miejsce wylosowanych pp. K. Gąsiorowskiego, Z. Lewakowskiego i W. Włodarczyka.

7. Wnioski i interpelacje.

Zniżenie taryfy transportowej na ropę do celów opałowych ma nastąpić już w najbliższym czasie na podstawie wniosków przedłożonych przed komisją ministeryalną zwołaną z powodu braku węgla. Jak się dowiadujemy to zniżenie taryfy ma obowiązywać tylko na Zachód od Borysławia, będzie to albo wyjątkowa taryfa I, obowiązująca przy przewozie węgla albo jakaś pośrednia taryfa. Według obecnej taryfy transport ropy z Borysławia do Wiednia n. p. kosztuje 3 korony i 13 hal. gdyby zastosowano taryfę węglową, kosztowałby tylko 1 kor. 96 hal. czyli o 1 K. i 17 hal. byłby tańszy. Ta niższa taryfowa prawdopodobnie zostanie przyznana w drodze późniejszej bonifikacji, gdy odbiorca dostarczy odpowiednich dokumentów. Se ropę rzeczywiście użył do celów opałowych, a nie do rafinowania. Jednocześnie dowiadujemy się, że ministerstwo kolejowe ma zamiar dostarczyć producentowi 500 cystern dla przewozu ropy i już zbiera informacje, jakim firmom należałoby cysterny te, które miałyby służyć wyłącznie interesów producentów wypożyczać. Dobrze byłoby, gdyby ministerstwo przyspieszyło wykonanie swoich projektów, gdyż przemysł naftowy wymaga zawsze szybkiej i doraźnej pomocy.

Na posiedzeniu sekcji chemicznej król, węgierskiego Towarzystwa przyrodniczego referował konsultant naftowy, chemik E. Laszko bardzo obszernie o prach III międzynarodowego Kongresu naftowego w Bukareszcie. W pierwszym rzędzie zajmowano się pracami i doświadczeniami

ne Polu badań polarymetrycznych. Oprócz prac Rakusina i Englera, omawiano dokładnie odczyt p. prof. Załozieckiego, który pierwszy zajął się szczegółowym zbadaniem własności polarymetrycznych rop galicyjskich. Prof. Załoziecki był też pierwszym, który lekkie gatunki ropy, częścią bez poprzedniego filtrowania, częścią po przefiltrowaniu badał w promieniu polaryzowanym. Ponieważ najnowsze te badania stanowią podstawę nowoczesnej chemii i technologii oleju skalnego, przeto zaznaczył referens z radością iż dzięki badaniom prof. Załozieckiego jesteśmy w stanie wglądać w budowę (skład) rozmaitych gatunków ropy galicyjskiej, co nie tylko ze stanowiska geologii, lecz i ze stanowiska chemii bardzo donośne wyda rezultaty. Rezultaty tych badań stanowią będą zarówno dla producentów ropy, jak i dla rafinerów bardzo cenne wskazówki i środki pomocnicze. Następnie omawiał referent wszelkie przemiany chemiczne, jakich w ostatnich czasach dokonano z najrozmaitszymi gatunkami ropy i wskazał w pierwszym rzędzie na prace dra Hausmana, b. asystenta stacji doświadczalnej dla przemysłu naftowego we Lwowie. Prócz tego omawiał referent szczegółowo pracę Wischina; zajmowano się również i sprawą ujednostajnienia metod badania.

Borysławskie Koło polskich górników i hutników w Austrii ukonstytuowało się dnia 13 bm. wybierając przewodniczącym p. dyr. Żukowskiego, a do Wydziału pp. Friedberga, Komorowskiego, inż. Setkowicza i inż. Sulimirskiego.

„Wielopole”, Tow. górniczo-naftowe z ogr. por. utworzyło się w Berlinie z kapitałem zakładowym 140.000 marek, który w krótkim czasie ma być powiększony o dalszych 60.000 marek. Towarzystwo posiada uprawnienia na ok. 1.600 morgach we Wielopolu, Łodynie i Dźwiniaczu koło Ustrzyk, nabyte od adwokata dra Nebenzahla w Sannoku. Wiercenie wielopolskie stoi już w około 370 metrach.

Towarzystwo naftowe kopalni „Frania”, Berlin-Tustanowice, małe przedsiębiorstwo z kapitałem niemieckim i terenem na 2 szyby w Tustanowicach, utworzyło się w Berlinie.

Trzęsienie ziemi i produkcja ropy. Z okazji wielkiego trzęsienia ziemi w Ameryce, przy którym rozpadła się w gruzy stolica Kalifornii San Francisco, pisaliśmy, że trzęsienie to odbiło się także na kopalniach ropy w Teksasie. Obecnie analogiczny wypadek mamy do zanotowania w naszych Tustanowicach. Mianowicie, gdy dnia 30. grudnia z. r. nawiedziły wielki obszar skorupy ziemskiej seismiczne zaburzenia, równocześnie ustal lub znacznie osłabił przyływ ropy w kilkunastu tustanowickich szybach, by po pewnym czasie (aż do 2 dni) pojawić się z powrotem, przyczem zauważono nawet pewne zwiększenie się produkcji.

Nowe Towarzystwo ropne. Dnia 23. b. m. ukonstytuowało się we Wiedniu „Towarzystwo

handlowo-ropne z ograniczoną poręką“, z wpłaconym kapitałem zakładowym 2 milionów koron. Do towarzystwa należy Zakład kredytowy i kilku innych spółników, którzy biorą udział w interesach zaliczkowych, odnośnie do ropy galicyjskiej. Towarzystwo będzie się zajmowało nabywaniem i sprzedażą ropy rafineryom, jakoteż na cele opalowe i motorowe. Dyrektorem wybrano Oskara Duba, prokurzystą Maurycego Oskara Kornfelda.

Francuska grupa III międzynarodowego kongresu naftowego, a IV kongres naftowy we Lwowie. Grupa francuska z ostatniego kongresu naftowego w Bukareszcie, odbyła dnia 29 listopada ur. pod przewodnictwem prezesa p. Papou de Lameigüé posiedzenie w „Hotel des Ingénieurscivils“ w Paryżu. Na posiedzeniu, w którym wzięli udział liczni członkowie grupy, po sprawozdaniu sekretarza p. Gruselin z kongresu bukareszteńskiego, omawiano także obszernie sprawę IV kongresu zwołanego do Lwowa na r. 1910. Istniejący komitet ogłosił się stałą delegacją dla prac przygotowawczych dla IV kongresu we Lwowie i uchwalił przez przyjęcie wybitnych fachowców zająć się gruntownym przygotowaniem prac, ażeby na przyszłym kongresie godnie reprezentować naród i przemysł naftowy francuski. Uchwalono wystosować odezwę do uniwersytetów, politechnik, akademij i przemysłowców i na najbliższym już posiedzeniu poddać program pod dyskusję. Uchwa-

lono również wystosować do rumuńskiego rządu i organizatorów kongresu gorące słowa podziękowania.

Z radością witamy energiczne rozpoczęcie prac przygotowawczych przez grupę francuską i życzyliby należało, by i z naszej strony prace organizacyjne dla przyszłego kongresu w równie rażnym postępowaly tempie — tembardziej, iż na nas jako na urządzających kongres o wiele większe ciężą obowiązki i czeka nas o wiele cięższa praca, której dość wcześnie rozpocząć nie można.

Eksport oleju gazowego do Niemiec. Towarzystwo aucyjne dla austriackich i węgierskich produktów naftowych „Olex“ zawarło w ostatnich dniach umowę z miejską gazownią w Berlinie o dostawę 9.000 ton oleju gazowego. Stosowanie oleju gazowego do karburowania w Niemczech coraz bardziej się rozszerza, do czego przyczynia się obniżenie taryfy cłowej z mar. do 3 mar. od 100 kg. brutto. Ponieważ produkcja oleju gazowego w Niemczech nie pokrywa zapotrzebowania, przeto gazownie zmuszone są sprowadzać produkt z zagranicy.

**Przedsiębiorstwo dla głę-
bokich wierceń**

Inż. Wit Sulimirski
w Borysławiu

długoletnie doświadczenie na kopalniach ropy w Galicyi, na Kaukazie i w Rumunii; obejmuje akordy wiertnicze ewent. z własnym udziałem. Ekspertyzy terenów galicyjskich i kaukazkich. Kupno i sprzedaż terenów naftowych.

Rocznik Przemysłu Galicyi na r. 1909.

Pod tym tytułem wyjdzie w październiku b. r. obszerniejsza praca, zawierająca artykuły z wszelkich dziedzin przemysłu piór fachowych. Główny dział stanowić będą monografie znaczniejszych fabrycznych zakładów galicyjskich. Współpracownictwo objęły pierwszorzędne firmy przemysłowe.

Uprasza się o nadsyłanie dalszych prac, które będą chętnie zużytkowane.

Redakcja i Wydawnictwo

JULIUSZ WEISS

kierownik lwowskiej reprezentacji firmy Roessemann i Kühnemann, oddz. kolei Artura Koppela, we Lwowie ul. Kopernika l. 26., telefon l. 627.

Dr. Bronisław Michałewski

adwokat krajowy we Lwowie

ma swoje biuro przy placu Maryackim l. 10.

Telefon nr. 350.

Biuro wiertnicze i robót górniczych „Łempicki i Ska w Sosnowcu (gub. piotrkowska, Król. Pol.) poszukuje

Majstra wiertniczego

z kilkuletnią praktyką, obznajomionego z systemem płuczkowym Faucka i dyamentowym. Zgłoszenia sub. Biuro Wiertnicze, Sosnowiec.

BIURO

technicznej, prawnej i handlowej porady, tudzież pośrednictwa w sprawach górniczych

KAZIMIERZA KOSTRZEWICZA

zaprzyięzonego inżyniera górniczego, em. c. k. starszego komisarza górniczego, b. naczelnika c. k. Urzędów górniczych w Drohobyczu i Jaśle, b. technicznego urzędnika gal. kopalń i warzelni soli, kopalń nafty i wosku ziemnego etc.

W JAŚLE.

Towarzystwo akc. dla przem. naftowego.

Fabryka narzędzi wiertniczych w Borysławiu

wykonuje i ma na składzie:

Żurawie wiertnicze szczególnie silnej konstrukcji. — Żerdzie wiertnicze z najlepszego materiału. — Świdry ekscentryczne patentu M. Longchamps'a, jakoteż wszelkie przybory do głębokich wierceń. — Tłoki do wydobywania ropy patentu Mikucki, Krynicki, Żubr. — Zbiorniki na ropę opalową. — Gazowniki specjalnej konstrukcji. — Mierniki na ropę. — Odlewy żelazne i metalowe. —

Naprawa kotłów parowych.

Cenniki i kosztorysy na żądanie.

ROBERT KERN

Zastępstwo Witkowskiej fabryki rur.

Centralne biuro dla Galicyi
we Lwowie, Kopernika 18

z bogato zaopatrzonymi składami w Borysławiu i Krośnie

wykonuje

w najkrótszym czasie dostawy wszystkich dymenzyi **kutych rur gazowych, wodociagowych i parowych**, czarnych, pocynkowanych i asfaltowych wraz z przynależnymi łącznikami; dostarcza **rury płomienne** do kotłów parowych, **rury wiertnicze hermetyczne, rury pompowe, stalowe rury mufowe**, obciągane jutą, węże z rur dla gorzeń, browarów itp., maszty dla elektrycznych urządzeń i przeniesienia siły, tudzież poleca jako specjalność wyroby szwejsowane z blachy kutej a wyrabiane w nowo urządzonym we Witkowicach zakładzie spajania za pomocą gazu wodnego, a mianowicie: Rury wiertnicze hermetyczne ponad 12 cali zewnętrznej średnicy aż do 2000 mm. średnicy, rury Galloway'a, fasony wszystkich gatunków, recypienty gazowe, cysterny naftowe z dnami spajanemi, kotły do amoniaku itd.

Wyłączne Zastępstwo we Witkowskich rurach z lanego żelaza i fasonów do przewodów gazowych i wodnych.

Zastępstwo fabryki narzędzi firmy Blaua i Ski we Wiedniu.

Oferty i cenniki ilustrowane, także i na armatury do urządzeń gazowych, wodnych i parowych bezpłatnie i franko.

Adres na telegramy: **Robert Kern, Lwów.** — Telefon nr. 766.

TOWARZYSTWO dla handlu, przemysłu i rolnictwa we Lwowie

VEREIN FÜR HANDEL, GEWERBE UND ACKERBAU IN LEMBERG.

Wylączne zastępstwo na Galicyę:

Fabryki rur Mannesmana w Komotau, — walcownia rur w Schönbrunn, — oraz Galicyjskiego karpackiego naftowego Tow. przedtem Bergheim & Mac Garvey w Glinniku maryampolskim.

Dyrekcya we Lwowie, ul. Romanowicza 3. * Filie Towarzystwa w Borystawiu, Krośnie i Zagórzcu.

Adres telegraficzny:	Konto p. k. o. 825 991.	Telegramm-Adresse:
Towarzystwo handlowe Lwów, Ossolińskich.	Rach. bieżący w Banku krajow.	Handelsverein Lemberg, Ossolińskich.
	Telefon Nr. 168.	

Towarzystwo dostarcza:

Rury wiertnicze, gazowe, pompowe, do wodociągów i inne wszelkiego rodzaju. Maszyny i kotły parowe. Narzędzia wiertnicze. Liny druciane we wszelkich wymiarach. Kompletnie urządzenia do elektrycznego oświetlania. Fittingi, kurki, połączenia itp. Wszelkie materiały potrzebne tak przy instalacji jak i popędzie maszynowym.

Zastępując firmy lub sprowadzając towary, towarzystwo kieruje się przedewszystkiem myślą przewodnią dostarczenia swojej klienteli maszyn, narzędzi i materiałów pierwszorzędnej jakości.

Poczt. Kasa oszcz. Nr. 74046.

Telefon Nr. 905.

Ostrowski & Cudek

Dom handlowy dla interesów przemysłowo-naftowych

we LWOWIE, ul. Kopernika 1. 21.

Przeprowadza: Kupno i sprzedaż udziałów kopalnianych, kupno i sprzedaż ropy.
Organizuje: Spółki naftowe z drobnymi udziałami. Poleca: Przedsiębiorców wiertniczych do wierceń akordowych.
Ofiarujemy usługi jako eksperci przy wszelkich transakcyach z przemysłem naftowym łączność mających.

Dla wygody naszych P. T. Klientów urządziliśmy

Biuro techniczne

które pozostaje pod kierownictwem inżyniera Seweryna Blaima.

Sporządzamy: Pomiary i niwelacje terenów, plany sytuacyjne terenów, kopalni i szybów naftowych, zgłoszenia kopalni do władz górniczych, profile otworów świdrowych i wszelkie czynności w zakres miernictwa wchodzące.

Posiadamy bogato zaopatrzonego zbiór kopii map katastralnych
Adres dla telegramów: Ostrowski Cudek Lwów.